

HØJESTRETS KENDELSE

afsagt fredag den 29. marts 2019

Sag BS-30204/2018-HJR

A
(advokat Christina Neugebauer)

mod

B
(advokat Poul Westergaard)

I tidligere instanser er afsagt kendelse af Retten i Roskilde den 16. februar 2018 og af Østre Landsrets 16. afdeling den 6. juli 2018.

I påkendelsen har deltaget tre dommere: Lene Pagter Kristensen, Lars Hjortnæs og Lars Apostoli.

Påstande

Kærende, A, har nedlagt påstand om, at Østre Landsrets kendelse af 6. juli 2018 ophæves, og at sagen hjemvises til realitetsbehandling ved landsretten.

Indkærede, B, har påstået stadfæstelse.

Sagsfremstilling

Den 20. oktober 2017 afviste statsforvaltningen en anmodning fra A om genoptagelse af en faderskabssag vedrørende børnene C og D.

Statsforvaltningens afgørelse blev i medfør af børnelovens § 26, stk. 2, indbragt for Retten i Roskilde, som ved kendelse af 16. februar 2018 bestemte, at anmodningen om genoptagelse af faderskabssagen ikke blev taget til følge.

A kærede byrettens afgørelse til landsretten, som ved kendelse af 6. juli 2018 afviste kæremålet med henvisning til kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a. I landsrettens begrundelse hedder det bl.a.:

”Højesteret har ved kendelse trykt i U.2017.3224.H bestemt, at afgørelser truffet efter retsplejelovens § 455 a er omfattet af retsplejelovens § 389 a. Efter retsplejelovens § 455 a træffer byretten ved kendelse afgørelse i sager, der indbringes for retten af statsforvaltningen efter forældreansvarslovens § 39, stk. 2. Efter forældreansvarslovens § 39 kan statsforvaltningen beslutte at afvise en anmodning om ændring af bl.a. forældremyndighed, hvis forholdene ikke har ændret sig væsentligt. Højesteret lagde i kendelsen vægt på, at det af retsplejelovens § 455 a og forarbejderne hertil fremgår, at rettens afgørelser efter denne bestemmelse er begrænset til en prøvelse af, om statsforvaltningen har været berettiget til at afvise en anmodning om ændring af bl.a. forældremyndighed uden realitetsbehandling. Højesteret tiltrådte herefter, at byrettens afgørelse måtte anses for at vedrøre sagens forberedelse.

I denne sag har byretten ved den kærede kendelse afvist at genoptage faderskabssagen. Det følger af børnelovens § 25, jf. § 24, jf. § 26, at statsforvaltningen kan træffe afgørelse om genoptagelse af sagen om faderskab, hvis der kan anføres ganske særlige grunde til, at anmodningen ikke er fremsat tidligere, omstændighederne i øvrigt i høj grad taler for genoptagelse, og det må antages, at en fornyet behandling ikke vil medføre væsentlige ulemper for barnet.

Efter børnelovens § 26, stk. 2, indbringer statsforvaltningen spørgsmålet om genoptagelse af en faderskabssag for retten, hvis en part inden fire uger efter statsforvaltningens afgørelse herom anmoder om det. Det fremgår af forarbejderne til bestemmelsen, at rettens afgørelse er begrænset til at angå en prøvelse af, om statsforvaltningens afgørelse om genoptagelse har været berettiget, men ikke af selve faderskabsspørgsmålet.

Henset til den nævnte kendelse fra Højesteret finder landsretten, at byrettens kendelse om ikke at genoptage faderskabssagen ligeledes må anses for at vedrøre sagens forberedelse.

På denne baggrund kan kendelsen kun kæres med tilladelse fra Procesbevillingsnævnet, jf. retsplejelovens § 389 a. Da en sådan tilladelse ikke foreligger, afviser landsretten kæremålet.”

Anbringender

A har anført navnlig, at det centrale spørgsmål er, om Retten i Roskildes afgørelse er eller må sidestilles med en afgørelse, der træffes under en hovedforhandling eller under hovedforhandlingens forberedelse som anført i retsplejelovens § 389 a. Ved afgørelsen heraf må man forholde sig til indholdet af afgørelsen, og om den må anses for at vedrøre sagens forberedelse som defineret i § 389 a og bestemmelsens forarbejder og som afgrænset tidsmæssigt ifølge højesteretspraksis.

Statsforvaltningen træffer efter børnelovens § 26 afgørelse om genoptagelse af faderskabssager. Statsforvaltningens afgørelse om genoptagelse skal indbringes for retten, hvis der anmodes om det. Indbringes spørgsmålet om genoptagelse, skal retten kun tage stilling til, om betingelserne for genoptagelse er opfyldt. Hvis det er tilfældet, skal sagen behandles ved statsforvaltningen efter børnelovens kapitel 2 og 3. Når retten frem til, at der ikke skal ske genoptagelse, er sagen endeligt afgjort og dermed slut.

Der gælder i dansk ret fortsat et to-instansprincip, således at de fleste sager kan prøves i to instanser. Det er adgangen til at kære afgørelser om sagens forberedelse, der er blevet begrænset. Formålet var ikke at fratage de personer, hvis sager bliver endeligt materielt afgjort, muligheden for prøvelse i to instanser.

Retten i Roskildes kendelse blev ikke afsagt under forberedelsen af hovedforhandlingen eller under selve hovedforhandlingen af sagen. Kendelsen vedrørte ikke retsplejemæssige spørgsmål, men indebar, at A tabte sagen. Kendelsen afsluttede sagens behandling, ikke alene ved Retten i Roskilde, men også ved statsforvaltningen.

Byrettens kendelse om, at statsforvaltningen ikke skulle genoptage faderskabssagen, kan således ikke anses for at vedrøre forberedelsen af faderskabssagen ved domstolene. Kæremålet skal derfor admitteres.

B har anført navnlig, at Højesteret ved kendelserne gengivet i U 2015.2529, U 2015.2534 og U 2015.2540 har fastslået, at retsplejelovens § 389 a må forstås på den måde, at bestemmelsen som udgangspunkt skal afgrænses ud fra et tidsmæssigt kriterium og dermed afskærer fri kære af kendelser og beslutninger, der afsiges under hovedforhandlingen eller under dennes forberedelse, også selv om afgørelsen ikke kan siges at vedrøre sagsforberedelsen eller hovedforhandlingen.

Højesterets kendelse gengivet i U 2017.3224 må anses for at have betydelig præjudikatværdi ved vurderingen af denne sag. Højesteret konstaterede, at retten ved prøvelse af statsforvaltningens afgørelser om afvisning af anmodninger om ændring af forældremyndighed alene skulle prøve, om afvisningen havde været berettiget, og Højesteret fandt, at rettens afgørelse af dette spørgsmål måtte anses for at vedrøre sagens forberedelse og dermed var omfattet af retsplejelovens § 389 a.

Der er i nærværende sag tale om, at byretten alene skal tage stilling til et genoptagelsesspørgsmål. Det tidsmæssige kriterium for, hvornår retsplejelovens § 389 a finder anvendelse, er opfyldt. Byrettens behandling af sagen er afgrænset til at tage stilling til, om statsforvaltningen skulle genoptage sagen. En sådan afgørelse er omfattet af § 389 a på samme måde som en afgørelse om, hvorvidt afvisning af en anmodning om ændring af forældremyndighed uden realitetsbehandling har været berettiget, jf. Højesterets kendelse gengivet i U 2017.3224.

Retsgrundlag

Børnelovens § 26, stk. 1-3, lyder således:

”§ 26. Afgørelse af, om en sag skal genoptages, træffes af statsforvaltningen.

Stk. 2. Statsforvaltningen indbringer spørgsmålet om genoptagelse for retten, hvis en part inden fire uger efter statsforvaltningens afgørelse anmoder om det.

Stk. 3. Genoptages sagen, finder kapitel 2 og 3 tilsvarende anvendelse, jf. dog stk. 4.”

I bemærkningerne til børneloven (Folketingstidende 2000-01, tillæg A, lovforslag nr. 2 af 4. oktober 2000) hedder det bl.a.:

”Indbringes sagen for retten, skal retten kun tage stilling til genoptagelsesspørgsmålet og ikke til selve faderskabsspørgsmålet, jf. nedenfor.

Det følger af *stk. 3*, at en faderskabssag, der genoptages, skal behandles efter de almindelige regler i lovens kapitel 2 og 3. Dette indebærer bl.a., at sagen, uanset om den oprindeligt er afsluttet i statsamtet eller i retten, i første omgang skal behandles i statsamtet, og at det her er lovens almindelige regler, der finder anvendelse.”

Højesterets begrundelse og resultat

Sagen angår, om byrettens afgørelse vedrørende genoptagelse af en faderskabssag efter børnelovens § 26, stk. 2, og retsplejelovens § 456 a, er omfattet af kærebegrænsningsreglen i retsplejelovens § 389 a, således at afgørelsen kun kan indbringes for landsretten med Procesbevillingsnævnets tilladelse.

Højesteret er enig i landsrettens resultat og begrundelsen herfor.

Højesteret stadfæster herefter landsrettens kendelse.

Efter sagens omstændigheder ophæves kæremålets omkostninger.

THI BESTEMMES:

Landsrettens kendelse stadfæstes.

Ingen af parterne skal betale sagsomkostninger vedrørende kæresagen til den anden part.

Publiceret til portalen d. 29-03-2019 kl. 12:04

Modtagere: Advokat (H) Christina Neugebauer, Advokat (H) Poul Westergaard